

Näringsdepartementet
Avdelningen för näringsliv
Enheten för marknad och konkurrens
n.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar om Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare

Er beteckning: N2020/0235302353

Länsstyrelsen Östergötland har samordnat svar från följande länsstyrelser; Länsstyrelsen Östergötland, Länsstyrelsen Skåne, Länsstyrelsen Norrbotten, Länsstyrelsen Dalarna, Länsstyrelsen Västernorrland. Dessa länsstyrelser har meddelat oss att de ställer sig bakom vårt remissvar och kommer inte att lämna in egna svar.

Länsstyrelsen Stockholm och Länsstyrelsen Västra Götaland kommer att lämna egna remissvar.

Sammanfattning

Länsstyrelsen Östergötland tillstyrker i huvudsak förslag till omsättningsstöd till enskilda näringsidkare. Dock anser vi att det nya stödet till enskilda näringsidkare är ett omfattande stöd som ska handläggas under en kort period. Handläggning av lokalhyresstödet kommer fortfarande att pågå när denna förordning träder ikraft och det är därför initialt en stor utmaning för länsstyrelserna att klara av detta uppdrag. Utmaningen består främst i personella och administrativa utmaningar såsom att få tillräckligt många handläggare på plats så snabbt som behövs. Då tidplanen för stödet har förskjutits önskar vi ett förtydligande gällande förväntan på mängden utbetalade medel under året. Det kommer inte vara möjligt att betala ut 3,5 miljarder innan årsskiftet.

Det är mycket kort tid från beslut om förordningen tills dess att den ska träda ikraft och stödet ska vara sökbart. För att utveckla en väl fungerande handlägningsprocess samt få nödvändiga IT-system att fungera fullt ut vill vi påtala att det kommer att krävas inkörningsperiod innan utbetalning av stödet kan påbörjas.

Länsstyrelsen vill lämna följande synpunkter på förslaget

Nedan redogörs för de synpunkter och reflektioner som Länsstyrelserna uppmärksammat gällande remissen om förordning om omsättningsstöd till enskilda näringsidkare.

Synpunkterna har delats upp i kategorier om tolkning, tillämpning och handläggning samt ytterligare synpunkter och övrigt.

Tolkning, tillämpning och handläggning

Sammanfattningsvis är Länsstyrelsen Östergötlands uppfattning om förordningens utformning att den generellt är konkret och tydligt utformad. Beträffande flera av de förutsättningar som ska vara uppfyllda för att stöd ska beviljas finns dock frågetecken kring hur länsstyrelsernas handläggning ska genomföras i det fall Boverket inte tar fram föreskrifter för stödet.

1. Enligt 3 § får stöd lämnas till en enskild näringsidkare som (2) är godkänd för F-skatt enligt 9 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

Fråga är vid vilken tidpunkt detta kriterium ska vara uppfyllt, vid ansökan eller vid Länsstyrelsens prövning? Detta kan få betydelse t.ex. i scenariot att sökanden ansöker om och blir godkänd för F-skatt efter det att ansökan om omsättningsstöd lämnats in men innan Länsstyrelsen fattat beslut. Om Länsstyrelsen ska utgå från förhållandena vid tidpunkten för ansökan om stöd bedöms Länsstyrelsens handläggning kunna bli mer effektiv än om förhållandena vid tidpunkten för prövning är avgörande.

Länsstyrelserna behöver ett förtydligande om att även FA-skatt ska vara möjligt för att erhålla stöd. Dock uppfattar vi inte att A-skatt ska utredas.

2. Enligt 4 § är stödperioder enligt förordningen 1. Mars och april 2020, maj 2020 och, juni och juli 2020. En stödperiods motsvarande månad eller månader 2019 utgör stödperiodens referensperiod.

Vad gäller själva förutsättningarna för stöd anser Länsstyrelsen att det innebär vissa risker att använda referensperiod från 2019. Dels kan i övrigt livskraftiga men nystartade företag inte få stöd, dels kan ett företag som haft en längre tids nedgång som dock startade efter referensperioden söka ersättning.

3. Enligt 6 § 1 är en förutsättning för stöd att nedgången i nettoomsättning så gott som uteslutande är orsakad av effekterna av spridningen av sjukdomen covid-19.

Det är svårt både att säkerställa att kravet är uppfyllt, liksom att säkerställa att det inte är uppfyllt, kan det då vara grund för avslag? Ett förtydligande avseende vilka förhållanden som behövs då sökande inte uppfyller kravet. Det skulle kunna ge vägledning i hur villkoret ska tolkas (t.ex. sjukdom under perioden eller annat).

4. § 6 p 2 "den enskilde näringsidkaren haft en nettoomsättning på minst 200 000 kr och enligt 14 § ska ansökan innehålla dessa uppgifter." Vidare ska enligt 16 § utdrag ur bokföringen bifogas för de stöd- och referensperioder som ansökan avser, dvs inte hela året.

Hur ska uppgiften om nettoomsättning redovisas och kontrolleras? Räcker det att sökande intygar med i kryssruta i ansökningsblanketten, eller kommer det att krävas att länsstyrelsen kontrollerar uppgiften i bokslut/årsredovisning? Det riskerar leda till merarbete och många kompletteringar om sökande endast bifogat ett utdrag ur bokföringen.

5. Enligt 6 § 3 stödet för stödperioden, beräknat enligt 10–12 §§, uppgår till minst 2 000 kronor per enskild näringsidkare för stödperioden mars och april 2020, 1 000 kronor för stödperioden maj 2020, och 2 000 kronor för stödperioden juni och juli 2020,

Här anser vi att lägsta gränsen om 1000 kronor och 2000 kronor är för lågt, det är inte motiverat att handlägga små belopp. Vi föreslår att det höjs till 3000 kronor respektive 5000 kronor. På grund av kort beredningstid har det inte varit möjligt att analysera hur förhöjt stödbelopp skulle påverka mindre företag (t.ex. företag på landsbygder med liten omsättning).

6. Enligt 6 § 4 är en förutsättning för stöd att den enskilda näringsidkaren under den eller de stödperioder som ansökan avser inte varit berättigad till arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

Frågan här om länsstyrelsen på något sätt ytterligare ska utreda om sökanden uppfyller kravet på att inte ha varit berättigad till arbetslöshetsersättning. Räcker det med sökandens uppgift i ansökan (kryssrutor)? Hur ska länsstyrelserna bedöma om den enskilda näringsidkaren har haft inkomst av tjänst och varit berättigad till arbetslöshetsersättning kopplat till det? Här kanske man kanske skulle kunna få fram en praktiskt och effektiv lösning med Skatteverket, se kommentar om § 20 längre ner.

Så som Länsstyrelserna läser förordningsförslaget så innebär 'berättigad' här att man erhållit arbetslöshetsersättning och inte bara att man uppfyller kraven om arbetslöshetsersättning. 'Berättigad' används inte tydligt i lagen om arbetslöshetsförsäkring och behöver klargöras i förordning.

7. Enligt 6 § 5 är ytterligare en förutsättning för stöd att den enskilda näringsidkaren har gjort vad som skäligen kan krävas för att uttömma möjligheterna till försäkringsersättning, skadestånd och liknande.

Frågan här vad som krävs för att sökanden ska anses ha uppfyllt detta kriterium samt på vilket sätt länsstyrelserna ska utreda detta, t.ex. genom inhämtande av underlag. Viss ledning i den förstnämnda delen ges i promemorian (s. 16) vari anges att det t.ex. kan röra sig om möjlighet till s.k. avbrottsförsäkringar, och att sökanden då först ska göra vad som skäligen kan krävas för att utnyttja dessa.

Det finns uppenbara problem med att visa att detta villkor är uppfyllt och hur det ska kontrolleras. Räcker det att sökande ombuds redogöra för de ersättningsmöjligheter den eventuellt har, och vidare att sökande intygar att den uttömt möjligheterna till att erhålla dessa?

8. I 7 § anges "Intäkter från finansiella instrument och valutahandel ingår dock inte i nettoomsättningen"

Viktigt att det klargörs exakt vilka bokföringsposter som inte får ingå i omsättningen, så att länsstyrelsen i de fall det behövs kan göra en korrekt beräkning av stödberättigad summa.

9. I 7 § anges "En intäkt ska anses hänförlig till den månad som den enligt god redovisningssed har bokförts eller borde ha bokförts, med tillämpning av de redovisningsprinciper som den enskilde näringsidkaren tillämpat för det räkenskapsår som avslutats den 31 december 2019."

Ett bekymmer som har varit i lokalhyresstödet är att den sökande inte har behövt ange vilka stödberättigade kostnader som den har beräknat rabatten på, vilket har lett till en hel del merarbete då det blivit svårt att kontrollera stödbeloppet. Därför bör sökande i omsättningsstödet ange de summor för respektive månad den söker stöd för och redovisa om några eventuella bokföringsposter ska ingå som är bokförda på fel månad men tillhör den sökta månaden. I avsnitt 3.12 om EU:s statsstödsregler framgår att det är olika maxgränser för tillåtna stödnivåer inom olika "de minimis"-förordningar. De totala tillåtna stödbeloppen bör klargöras för respektive kategori av sökande.

10. Enligt 8 § får stöd inte lämnas om den enskilda näringsidkaren är 1. Försatt i konkurs, eller 2. Har näringsförbud

Vi tycker att företag som har en historisk skatteskuld inte ska kunna få bidrag. Det bör läggas till i förordningen. Länsstyrelsen anser att det bör vara sökandes ansvar att svara ja eller nej på.

11. Enligt 9 § Stöd får endast lämnas i enlighet med de villkor som anges i Europeiska Kommissionen förordningar om stöd av mindre betydelse.

På handläggarnivå finns det en komplexitet som inte riktigt syns i förslaget till förordning. Länsstyrelserna ska kontrollera gentemot de tak som definieras i Artikel 3 i respektive förordning. För att kunna bestämma vilket tak som är relevant för ärendet så behöver länsstyrelserna ha tillräcklig insyn i sökandes verksamhet.

Utöver detta finns det enligt EU-förordningarna regler som säger att stöd inte får lämnas till exportverksamhet. Den svenska förordningen anger vidare att intäkter från finansiella instrument inte får räknas vid beräkning av omsättningstapp. Sammantaget gör detta länsstyrelsernas bedömning komplicerad.

12. I 14 § första stycket 4 anges att en ansökan ska innehålla uppgifter om försäkringsersättning, skadestånd och annan liknande ersättning för sådan förlorad omsättning som stödet ska beräknas på.

Fråga är här om länsstyrelserna ska kontrollera uppgifter om att försäkringsersättning eller annan sådan ersättning har getts, t.ex. kontroll av belopp. Ett förslag är att ansökningsformuläret utformas så att det vid jakande svar är obligatoriskt att bifoga underlag. Det skulle innebära en möjlighet för länsstyrelserna att kontrollera beloppen och en effektivisering jämfört med om underlaget ska begäras in under handläggningen.

13. I 14 § sista meningen, anges att uppgifterna i en ansökan om omsättningsstöd ska lämnas på heder och samvete.

Det bör dock beaktas i sammanhanget att ett stort antal enskilda näringsidkare ansvarar för sin egen bokföring och det finns heller inget krav på revisor eller auktoriserad redovisningskonsult. Utöver att bokföringslagen kräver en löpande redovisning så finns det inget krav på att bokföringen ska sparas i ett sådant format att det för varje månad finns en registrerad eller "låst" version av bokföringen att ta del av, vare sig för referensperioderna under 2019 eller för aktuella stödperioder under 2020.

14. Enligt 24 § får ett återkrav och därtill hörande ränta sättas ned helt eller delvis om det finns särskilda skäl.

Frågan är här när "särskilda skäl" ska anses föreligga? I promemorian (s. 24) anges endast att detta ger länsstyrelsen utrymme att i det enskilda fallet bedöma om återbetalning ska ske eller inte. Detta är möjligen något som inte behöver förtydligas av lagstiftaren, men som i så fall noggrant behöver samordnas mellan länsstyrelserna för att garantera likvärdiga och rättssäkra bedömningar.

Ytterligare synpunkter

1. Förordningens 19 § ställer krav om att länsstyrelserna skall informera enligt de EU-förordningar som stödet grundar sig på. Artikel 6.1 i dessa förordningar är ger två alternativ. Antingen ska ett specifikt stödbelopp kommuniceras till sökande innan beslut tas. Eller så kan vi välja att kommunicera det maximala stödbeloppet, men då måste även det beloppet användas för beräkning av det tak som anges i Artikel 3.2.

Det andra alternativet är handläggningsmässigt effektivare, men kan vara negativt för de sökande som ligger nära EU-förordningarnas tak men som inte söker fullt stödbelopp för omsättningsstöd. Det bör tydliggöras i den föreslagna förordningen vilket alternativ som ska användas.

2. Enligt 22 § ansvarar länsstyrelserna för uppföljning av stöd som utbetalats.

Av promemorian framgår inte hur uppföljningen ska ske (t.ex. stickprov, alla ärenden, på mer övergripande nivå). Denna generella skrivning har fördelar såsom att uppföljningen kan utformas utifrån erfarenheter från handläggning av stödärendena. Länsstyrelsen Östergötland gör dock följande reflektion. Om handläggningen och bedömningen av ansökningar om stöd sker på ett sådant sätt att länsstyrelserna i relativt hög utsträckning förlitar sig på de uppgifter som sökanden lämnat på heder och samvete så kan det argumenteras för att uppföljningen ska vara mer omfattande sett till antal ärenden, i syfte att säkerställa att bidraget inte i stor utsträckning utnyttjas felaktigt. Detta jämfört med om länsstyrelsen i högre utsträckning kräver olika typer av underlag från sökanden i samband med ansökningsförfarandet och på så sätt redan i det skedet granskar att inte felaktiga uppgifter lämnas.

De är av stor vikt att ansökningsformuläret ger länsstyrelserna det underlag som krävs för att efter beslut om stöd kunna följa upp att uppgifterna i ansökningar var korrekta och att således stödbeslutet i sig blivit korrekt.

Länsstyrelsen ser mot ovanstående farhågor kring hur länsstyrelsen rent faktiskt ska kunna kontrollera korrektheten på annat sätt än en djupare granskning av varje verifikation vilket är ett tidskrävande arbete. Därför önskar Länsstyrelsen en tydligare reglering kring hur uppföljningen ska genomföras, t.ex. stickprov, vid uppkommen misstanke eller tips och i vilken omfattning. Länsstyrelserna kommer behöva säkerställas resurser för detta arbete. Självklart måste kostnaderna för uppföljningsåtgärderna vägas mot nyttan men Länsstyrelsen menar att det är av största vikt att säkerställa att såväl förtroendet för skattesystemet och stödåtgärder i stort upprätthålls och att missbruk eller fusk upptäcks och beivras. Möjligen skulle regeringen kunna överväga om stöd istället skulle beviljas till de enskilda näringsidkare som minskat sin omsättning med en viss genomsnittlig procentsats för hela stödperioden istället för en bestämd minskning per månad.

Sammantaget är det svårt att se hur omsättningsstödet ska kunna handläggas med adekvat handlägningsnivå givet den korta tidsramen och det förmodade antalet ansökningar. Om ansökningarna till stor del baseras på heder och intyg så förenklas själva beslutsprocessen. Men det man vinner måste balanseras mot att behovet av efterkontroller kommer att öka. Detta i kombination med stödets reella komplexitet och EU:s regler kring återkrav, gör att efterkontroller kommer bli en mer komplex och omfattande uppgift än vad promemorian lyfter fram.

I promemorian på s 18 sista meningen, andra stycket nerifrån, anges följande: "Stöd som lämnats enligt förordningen om lokalhyresstödet avser det stöd som lämnats till hyresvärden." Förtydligande behövs om detta avser endast de fall då hyresvärden i lokalhyresstödet också söker omsättningsstödet eller om det också kan gälla fall där hyresgästen söker omsättningsstödet.

3. I promemorian på s. 23

Utifrån premoriens resonemang kring omsättningsstödet relation till omställningsstödet (s. 23) kan det uppstå en konflikt mellan å ena sidan att den enskilde i första hand ska ansöka om omsättningsstöd och inte omställningsstöd, dvs. att omställningsstödet är sekundärt enligt förordningsmotiven till 4 § förordningen om omställningsstöd och å andra sidan att när stöden söks parallellt, att länsstyrelsen ska avvakta med beslut om omsättningsstöd till dess omställningsstöd är beslutat, samt avräkna detta från omsättningsstödet. Det kan även komplicera handläggningen eftersom ett antal ärenden kommer att få läggas åt sidan till dess att omställningsstöd beviljat och avräkning kan genomföras.

Övrigt

"1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet"

Det finns ett antal viktiga kriterier och begrepp som måste tydliggöras i förordningen. Dessa måste vara klart definierade i förordningen innan sökande på heder och samvete intygar om den vid ansökan. Annars kommer det uppstå en situation där länsstyrelserna som beslutande myndigheter först i efterhand konkretiserar dem.

Som exempel behövs det tydligt definieras hur nettoomsättning ska beräknas och hur inkomster inom givna referensperioder skall periodiseras. Det behöver även tydliggöras hur förordningen förhåller sig till nystartade bolag som har ett förlängt första räkenskapsår.

Vidare behöver det förtydligas hur enkla bolag och gemensam verksamhet ska hanteras då det i dessa finns mer än en enskild firma som ingår men bokföringen är ofta gemensam. Hur skall detta hanteras enligt förordning dvs vilka kan söka om man ingår i en sådan konstellation, men även handläggningsmässigt tex vid beräkning av nettoomsättning till en enskild sökande. Det kommer finnas flera punkter som är svåra att kontrollera. T.ex. om sökande har erhållit LOK-stöd. Vi kan kolla i Bofinc, men bara för det egna länet. Dels har respektive beslutande län i OMS flera län att kontrollera, sedan finns det möjlighet med näringsidkare som har verksamheter runt om i landet.

En annan punkt som kommer bli svår att kontrollera bortom sökandes intyganden är om de har erhållit andra stöd av mindre betydelse. Det finns inget centralt register för detta och kan endast kontrolleras genom att gå genom bokföringen för de tre åren. Även om kontroller bara sker genom stickprov, kommer mängden ärenden att göra att detta riskerar bli en omfattande verksamhet.

De som medverkat i yttrande

Beslut om detta yttrande har fattats av länsråd Ann Holmlid med Kristi Ahlstrand som föredragande. Enhetschef Elin Iseskog har medverkat i handläggningen av ärendet.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd